

Ναρκωτικά - Ευχαριστώ, δεν θα πάρω. Προτιμώ να ζήσω κυριολεκτικά και μεταφορικά

Εισαγωγή

Τα ναρκωτικά είναι ουσίες που επιδρούν στον εγκέφαλο και γι' αυτό προκαλούν εθισμό. Οι άνθρωποι που τα χρησιμοποιούν θέλουν να βιώσουν τις συνέπειες των ναρκωτικών. Ορισμένα φάρμακα επίσης επιδρούν στον εγκέφαλο, όπως για παράδειγμα φάρμακα για την επιληψία, αλλά δεν λαμβάνονται από τους χρήστες γι' αυτό το λόγο, για την θεραπευτική τους δηλαδή λειτουργία. Μιλάμε για «ναρκωτικά» όταν χρησιμοποιεί κανείς αυτές τις ουσίες με σκοπό να βρεθεί κάτω από τη επήρεια τους.

Τα ναρκωτικά μπορούν να διακριθούν σε ομάδες με διάφορους τρόπους: για παράδειγμα νόμιμες (νομικά αποδεκτές) και παράνομες (απαγορευμένες) ουσίες. Το αλκοόλ και ο καπνός είναι νόμιμα. Το χασίς, η κοκαΐνη, οι αμφεταμίνες, το ΧΤC (Έκσταση) και η ηρωίνη είναι παράνομα. Ένας άλλος διαχωρισμός, είναι σε «μαλακά» (π.χ. χασίς, μαριχουάνα) και «σκληρά» (π.χ. ηρωίνη, κοκαΐνη) ναρκωτικά.

Η πιο συχνή κατηγοριοποίηση είναι αυτή που βασίζεται στις συνέπειες που έχει η κάθε ναρκωτική ουσία στην ανθρώπινη συνείδηση. Αυτό διακρίνει τα ναρκωτικά σε 3 κατηγορίες: ναρκωτικά που κατευνάζουν και ηρεμούν, ναρκωτικά που διεγείρουν ή δίνουν ενέργεια και ναρκωτικά που αλλάζουν την αντίληψή σου, όταν, για παράδειγμα, βλέπεις και ακούς πράγματα με έναν διαφορετικό τρόπο απ' ότι πραγματικά είναι. Τα περισσότερα ναρκωτικά εντάσσονται σε αυτές τις κατηγορίες. Κάποια ναρκωτικά είναι πιο δύσκολο να κατηγοριοποιηθούν.

- Τα ναρκωτικά που κατευνάζουν είναι: το αλκοόλ, τα οπιούχα, τα ηρεμιστικά (βενζοδιαζεπίνες, χάπια για τον ύπνο) το όπιο, η μορφίνη, η ηρωίνη. Επίσης, το χασίς συνήθως λαμβάνεται για την ηρεμιστική επίδρασή του.
- Τα ναρκωτικά που δίνουν ενέργεια είναι: καφεΐνη, νικοτίνη, ΧΤC, κοκαΐνη, αμφεταμίνες.
- Τα ναρκωτικά που τροποποιούν την αντίληψη είναι: το LSD και σε ισχυρές

και μεγάλες ποσότητες το χασίς και η φούντα (χόρτο).

- Κάποια ναρκωτικά είναι κάπως δύσκολο να κατηγοριοποιηθούν. Το χασίς συνήθως χρησιμοποιείται εξαιτίας των καταπραϋντικών συνεπειών του αλλά μπορεί επίσης να προκαλέσει αλλαγές και στην αντίληψη. Το ΧΤC επίσης έχει ποικίλες συνέπειες.

Τα ναρκωτικά αποτελούν για το σύγχρονο πολιτισμό όχι απλά ένα σημαντικό πρόβλημα αλλά μία μάστιγα εξαθλίωσης και εξουδετέρωσης του ανθρώπου. Δεν είναι καρπός του σύγχρονου πολιτισμού. Η προέλευσή τους είναι πολύ παλιά. Είκοσι με τριάντα χιλιάδες χρόνια από την εποχή του Κρομανιόν, φαίνεται ότι ο άνθρωπος γνώριζε στοιχειωδώς τη χρήση του οπίου. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός εύρεσης παπαρούνας σε οικισμό του Ραμπενχάουζεν στην Ελβετία και στην Ιταλία.

Χιλιάδες χρόνια αργότερα (4.000 π.Χ.) σε μια πινακίδα με σφηνοειδή γραφή αποδεικνύεται, ότι και οι Σουμέριοι κατασκεύαζαν φίλτρα και ποτά από χυμό παπαρούνας. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για να σταματούν το κλάμα του μωρού χρησιμοποιούσαν όπιο. Ακόμη έχουμε πληροφορίες για τη χρήση της ινδικής κάνναβης και του μανδραγόρα, ναρκωτικά εξίσου σημαντικά.

Στην Οδύσσεια επίσης ο Όμηρος μιλά για ένα αρκετά μυστηριώδες φυτό, το «νηπενθές». Όποιος έπινε από αυτό θα περνούσε τη μέρα του ευτυχής. Οι Ευρωπαίοι, οι Αιγύπτιοι και οι ανατολικοί λαοί δέχονταν τα θαυματουργά ερεθίσματα και τη φθοροποιό δράση των ναρκωτικών έστω κι αν αγνοούσαν τη διασπαστική τους ικανότητα.

Οι περισσότερες από τις ουσίες που ονομάζουμε ναρκωτικά έχουν και μια σημαντική ιδιότητα: όταν ένα άτομο τις χρησιμοποιήσει μερικές φορές, ο οργανισμός συνηθίζει και δεν μπορεί να ζήσει χωρίς αυτές. Όταν η ουσία λείπει από τον οργανισμό, εμφανίζονται πολύ δυσάρεστα και οδυνηρά συμπτώματα (=σύνδρομο στέρησης), που υποστέλλονται μόνο παίρνοντας πάλι την ίδια ή παρόμοια ουσία στην ίδια ποσότητα με την προηγούμενη φορά (=σωματική εξάρτηση). Έτσι πια το άτομο αναγκάζεται καθημερινά να εξασφαλίζει τη δόση του.

Το ναρκωτικό που στην αρχή χρησιμοποιήθηκε για να προσφέρει ευχαρίστηση ή λήθη, τώρα έγινε απαραίτητο και δεν του επιτρέπει άλλη ενασχόληση, παρά μόνο

προσπάθεια να εξασφαλίσει τη δόση. Αυτή η κατάσταση του καταναγκαστικού κυνηγητού του ναρκωτικού είναι η τοξικομανία.

Ο όρος ναρκωτικό πιστεύεται ότι προτάθηκε από τον Γαληνό για να περιγράψει δραστικές ουσίες που μουδιάζουν ή νεκρώνουν, προκαλώντας απώλεια αισθήσεων ή παράλυση. Ο όρος νάρκωση χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Ιπποκράτη για τη διαδικασία ή την κατάσταση της έλλειψης αισθήσεων. Ο Γαληνός ανέφερε τη ρίζα μανδραγόρα, τους σπόρους του φυτού *altercus* και το χυμό παπαρούνας (όπιο) σαν βασικά παραδείγματα.

Επειδή ο όρος χρησιμοποιείται συχνά με ευρύτερη έννοια, ανακριβώς και εκτός ιατρικού περιεχομένου, οι περισσότεροι επαγγελματίες του ιατρικού χώρου προτιμούν τον πιο ακριβή όρο «οπιοειδή», ο οποίος αναφέρεται σε φυσικές, ημι-συνθετικές και συνθετικές ουσίες οι οποίες συμπεριφέρονται φαρμακολογικά όπως η μορφίνη, το κύριο ενεργό συστατικό του φυσικού οπίου.

Χασίς (ινδική κάνναβις)

Προέλευση

Με αυτό τον όρο «κάνναβη» προσδιορίζονται τα παράγωγα της κάνναβης, όπως χασίς, μαριχουάνα, φούντα, χασισέλαιο. Είναι το πιο συνηθισμένο από τα παράνομα ναρκωτικά. Συνήθως καπνίζεται με τη μορφή ρητίνης (χασίς), μιας σκούρας συμπαγούς μάζας που τρίβεται και ανακατεύεται με καπνό.

Πιο συγκεκριμένα, με τον όρο χασίς (χασίσι, μαύρο/μαύρη, νταμίρα, σοκολάτα) εννοείται το συμπυκνωμένο στερεό παρασκεύασμα που προέρχεται από το φυτό Ινδική Κάνναβις (*cannabis indica*). Πολλές φορές εννοείται -εσφαλμένα- ο ανθός του φυτού αυτού (Φούντα), ή και το φυτό το ίδιο, αν και συνήθως το φυτό αναφέρεται ως χασισόδεντρο ή χασισιά.

Το χασίς είναι αραβική λέξη και σημαίνει «ξηρό χόρτο». Στη γλώσσα των τοξικομανών λέγεται και «μαύρο».

Ο λατινογενής όρος ασσασίν (*assassin*) στα αγγλικά σημαίνει δολοφόνος. Η λέξη ετυμολογικά συνδέεται με μια μουσουλμανική στρατιωτική, θρησκευτική αίρεση των Χασσασίν (*Hashshashin*) οπαδών του προφήτη Ισμαήλ που ξεκίνησε την αίρεση.

Πιστεύεται πως οι Χασσασίν, που έδρασαν μεταξύ 8ου και 14ου αιώνα, παρασκεύαζαν από κάνναβη χασίς και κάναν χρήση όταν ήθελαν δολοφονήσουν κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο για πολιτικούς ή θρησκευτικούς λόγους. Λέγεται

μάλιστα ότι στα ψηλώματα του Κασμίρ όπου ο βρισκόταν ο αρχηγός τους, είχε χτιστεί ένας κήπος όμοιος με τον Παράδεισο που περιγράφεται στο Κοράνι. Έτσι μαζί με το χασίς και τις υπόλοιπες απολαύσεις ο επίδοξος δολοφόνος «βίωνε» την έννοια του Παραδείσου για να φανατιστεί.

Η χρήση του χασίς γίνεται καπνίζοντάς το σε (ν)αργιλέ, ή σε τσιγάρο, αλλά και με θέρμανσή του σε κάποιο κλειστό δοχείο (σπιρτόκουτο, ποτήρι κλπ.) και εισπνοή των ατμών.

Η δραστική ουσία της Ινδικής Κάνναβης είναι η δέλτα-9-τετραϋδοκανναβινόλη, της οποία το αίσθημα νωθρής ευφορίας που προκαλεί (μαστούρα), συνοδεύεται, ιδίως σε μακροχρόνια χρήση, από σκνηρία, με αποτέλεσμα η χρήση της να είναι παράνομη στα περισσότερα κράτη.

Στις μέρες μας εξακολουθεί να είναι αντικείμενο διαμάχης αν η χρήση παραγώγων κάνναβης είναι επιζήμια για την ανθρώπινη υγεία. Διάφορα σοβαρά επιχειρήματα αλλά και μύθοι έχουν αναπτυχθεί από τους πολέμιους αλλά και από τους υποστηρικτές της κάνναβης. Το σίγουρο είναι ότι η κάνναβη περιέχει τοξικές ουσίες και θεωρείται το πιο διαδεδομένο ναρκωτικό φυτό στον κόσμο. Υπολογίζεται ότι η ετήσια επικράτηση της χρήσης κάνναβης αφορά το 2.4% του παγκόσμιου πληθυσμού. Η χρήση κάνναβης είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο πολύ πιο διαδεδομένο από τη χρήση κοκαΐνης (0.23%) ή ηρωίνης (0.14%).

Η Κάνναβη η ήμερη (*Cannabis sativa*) και υπάρχει στη φύση σε περισσότερες από εκατό παραλλαγές. Η καταγωγή της Κάνναβης τοποθετείται στις ορεινές περιοχές της Βόρειας Ινδίας (σημερινό Πακιστάν), αλλά η προσαρμοστικότητα του φυτού σε όλες σχεδόν τις συνθήκες την διέδωσε εύκολα σε όλο τον κόσμο. Ο μεγάλος αριθμός των ποικιλιών αυτού του φυτού, που ταξινομήθηκε από τον Linnaeus στα 1753 με το όνομα *cannabis sativa*, δημιούργησε στο παρελθόν πολλές διαφωνίες μεταξύ των βοτανολόγων σχετικά με την ακριβή ταξινόμησή του, αλλά σήμερα έχει γίνει δεκτό ότι υπάρχει ένα αρχικό είδος, η *cannabis sativa*, από το οποίο προέκυψαν πολλές παραλλαγές (*cannabis indica*, *cannabis ruderalis*) που διαφέρουν μεταξύ τους κυρίως ως προς την περιεκτικότητά τους σε ορισμένες δραστικές ουσίες.

Η χρήση και επεξεργασία της κάνναβης

✘ Η χρήση της κάνναβης (φυτού) είναι αμφιλεγόμενη αφού καλλιεργήθηκε από την αρχαιότητα επειδή θεωρήθηκε ωφέλιμο φυτό και χρησιμοποιήθηκε σαν τροφή

αλλά και σαν πρώτη ύλη στην παραγωγή σχοινιών, την υφαντουργία και την χαρτοποιία. Επίσης χρησιμοποιήθηκε και στην Ιατρική. Ωστόσο ορισμένες δραστικές ουσίες που περιέχει την κατατάσσουν μεταξύ των ναρκωτικών φυτών. Οι δραστικές ουσίες της κάνναβης εμπεριέχονται σε ένα ιδιαίτερο ρητινώδες εκχύλισμα που εκκρίνει με φυσικό τρόπο το φυτό όταν αναπτύσσεται σε θερμό κλίμα. Το ρετσίνι αυτό περιέχει ένα αλκαλοειδές την κανναβίνη η οποία δημιουργεί τα ναρκωτικά αποτελέσματα. Η κάνναβη έχει φυτά αρσενικού και θηλυκού γένους. Και τα δύο γένη παράγουν άνθη και βλαστούς που περιέχουν ρετσίνι με τα θηλυκά να υπερτερούν σε ποσότητα.

Το ρετσίνι αυτό επικάθεται με την εφίδρωση του φυτού στην επιφάνεια των φύλλων, των λεπτών κλαδιών και των λουλουδιών. Πολύ χαρακτηριστικός είναι ο παραδοσιακός τρόπος συλλογής του ρετσινιού στις μεγάλες χασισοφυτείες της Ασίας.

Σύμφωνα με αυτή την μέθοδο το ρετσίνι συλλέγεται κατά την διάρκεια που η θερμοκρασία έχει άνοδο από άνδρες ντυμένους με δερμάτινα ρούχα που τρέχουν με ορμή ανάμεσα στα λιβάδια με την κάνναβη. Το ρετσίνι κολλάει πάνω στα ρούχα τους και από εκεί ξύνεται και ζυμώνεται σε σβώλους που μοιάζουν με κεφτέδες και έχουν ένα ιδιόρρυθμο ευχάριστο άρωμα. Σ' αυτήν την κατάσταση το ρετσίνι λέγεται «churrus» και υπάρχουν προφανώς διάφορες παραλλαγές αυτού του υλικού που διαφέρουν στο μέγεθος και στο σχήμα . Ανάλογα με τη μορφή και την σπανιότητα του τύπου διαμορφώνεται και η τιμή του. Η ρητίνη αυτή περιέχει το αλκαλοειδές κανναβίνη, η οποία και δημιουργεί τα ναρκωτικά αποτελέσματα. Το φυτό, και ιδιαίτερα τα άνθη και τα φύλλα του, ξηραίνεται και γίνεται σκόνη. Τη σκόνη αυτή επεξεργάζονται και τέλος θερμαίνουν, ενώ οι ρητίνες υπό την επίδραση της θερμότητας αναλύονται, τη συμπιέζουν σε πλακίδια και με τη μορφή αυτή την προσφέρουν οι λαθρέμποροι.

Τα αποξηραμένα φυτά από τα οποία δεν μαζεύτηκε το ρετσίνι μετά την ανθοφορία κόβονται και συσκευάζονται σε μάτσα των 24 τεμαχίων το καθένα και πουλιούνται στις αγορές του Πακιστάν με το όνομα «gunjah». Τα μεγαλύτερα φύλλα και οι κάλυκες χωρίς τους στήμονες συμπιέζονται επίσης σε τυποποιημένου μεγέθους ματσάκια που ονομάζονται «bang», «subjee» ή «sidhee» στην Ινδία.

Επιδράσεις

Όταν η ουσία καπνίζεται, οι επιδράσεις εκδηλώνονται έπειτα από λίγα λεπτά και διαρκούν περίπου 2 ώρες. Αν η ουσία λαμβάνεται από το στόμα σε είδος τροφής, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται έπειτα από μισή ώρα και διαρκούν 6 με 12

ώρες. Δεν νιώθουν όλοι το ίδιο έντονα την επίδραση της κάνναβης. Έχει ελαφρές ψυχεδελικές επιδράσεις και συνήθως προκαλεί χαλάρωση, ομιλητικότητα, μια αίσθηση ευφορίας και αυξημένη αντίληψη της μουσικής και των χρωμάτων. Μερικές φορές μπορεί να προκαλέσει προσωρινό άγχος ή ήπιες παραισθήσεις. Σε μεγάλες δόσεις μπορεί να προκαλέσει κατάθλιψη κατάθλιψη. Αυξάνει τους παλμούς και στεγνώνει το στόμα.

Συνέπειες

Σε πολύ μεγάλες δόσεις μπορεί να προκαλέσει ναυτία, έμετο και λιποθυμία. Δεν έχουν αναφερθεί σοβαρότερα συμπτώματα ή δηλητηριάσεις.

Το χασίς/μαριχουάνα επηρεάζει τη μνήμη, την κρίση και την αντίληψη.

Διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η συστηματική και χρόνια χρήση επιδρά σε διάφορες εγκεφαλικές λειτουργίες. Δημιουργεί παρόμοιες μεταβολές με αυτές της χρήσης ηρωίνη, κοκαΐνης και οινόπνεύματος. Επίσης, διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η χρήση μαριχουάνας/χασίς ίσως σχετίζεται με κάποια είδη καρκίνου και με διαταραχές στο αναπνευστικό, ανοσοποιητικό και γεννητικό σύστημα.

Έχει αποδειχθεί πως κάποιος που κάνει 5 τσιγάρα μαριχουάνα/χασίς την εβδομάδα προσλαμβάνει τόσα καρκινογόνα χημικά συστατικά όσα κάποιος που καπνίζει 20 τσιγάρα καπνού την ημέρα. Μελέτες σε ζώα έχουν δείξει πως η χρήση της κάνναβης καταστρέφει κύτταρα και ιστούς που σχετίζονται με την άμυνα του οργανισμού απέναντι στις διάφορες ασθένειες.

Εξάρτηση

Δεν έχει αποδειχτεί μέχρι σήμερα σωματική εξάρτηση. Υπάρχει όμως μια ψυχολογική εξάρτηση από τη στιγμή που οι χρήστες επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν την ουσία σε συγκεκριμένες καταστάσεις, όπως συναντήσεις με φίλους, συναυλίες κ.λ.π.

Η εξάρτηση ξεκινάει όταν το άτομο αναζητά ενεργά την ουσία και τη χρησιμοποιεί συστηματικά. Η συστηματική χρήση χασίς μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη ανοχής, δηλαδή την ανάγκη για λήψη όλο και μεγαλύτερης ποσότητας από την ουσία για να αισθανθεί την επίδραση που ένιωθε προηγουμένως με μικρότερες ποσότητες. Έτσι είναι περισσότερο πιθανό να οδηγηθεί ο χρήστης κάνναβης και στη χρήση άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών.

Μείωση των κινδύνων

Τα παράγωγα της κάνναβης δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στις περιπτώσεις

όπου απαιτείται απόλυτος έλεγχος, όπως οδήγηση, χειρισμός ενός μηχανήματος κ.α. Οι χρόνιες συνέπειες στο αναπνευστικό σύστημα εξαρτώνται από την ποσότητα της ουσίας που καπνίζεται.

Ένα «τσιγαριλίκι» 750 μιλιγκράμ , είτε περιέχει αποκλειστικά μαριχουάνα ή μαριχουάνα ανάμικτη με καπνό, έχει επιβλαβείς επιδράσεις στους πνεύμονες όσο τέσσερα τσιγάρα. Οι κίνδυνοι για τους πνεύμονες μειώνονται αν χρησιμοποιηθούν ειδικές πίπες με νερό. Δεν υπάρχουν κίνδυνοι όταν η ουσία λαμβάνεται από το στόμα σε τροφή. Η ταυτόχρονη χρήση του αλκοόλ και παραγώγων της κάνναβης πρέπει να αποφεύγεται.

Μαριχουάνα

Μαριχουάνα (marijuana) είναι το πρασινωπό μείγμα αποξηραμένων θρυμμάτων από όλα τα μέρη του φυτού (φύλλα, λουλούδια και στελέχη).

Η μαριχουάνα συνήθως παράγεται από μία παραλλαγή κάνναβης την «Ganja» (Cherbal cannabis) και ανήκει στη ίδια περίπου κατηγορία με το χασίς. Οι διαφορές που έχει με την κοινή κάνναβη (hemp) είναι πολλές. Οι διαφορές των φυτών συνήθως βρίσκονται στον αριθμό των φύλλων. Η κοινή κάνναβη είναι ένα φυτό με 5 φύλλα, αντίθετα με τη μαριχουάνα που έχει 7. Έπειτα η μαριχουάνα δεν έχει επεξεργασία όπως το χασίς. Κοινά που έχουν σίγουρα, είναι ότι απαγορεύονται και τα 2 από το νόμο. Όσον αφορά τη μαριχουάνα, επειδή είναι ακατέργαστη, δεν περιέχει μεγάλο ποσοστό δραστικών συστατικών.

Στη γλώσσα των τοξικομανών η μαριχουάνα λέγεται και «χόρτο», ή «φούντα». Η μαριχουάνα είναι λιγότερο τοξική από το χασίς. Αν τα συστατικά του χασίς είναι σε 10%, της μαριχουάνας είναι σε 2%.

Χασισέλαιο

 Από την μείξη του χασίς με οινόπνευμα παράγεται το χασισέλαιο.

Είναι το πιο δραστικό από τα προϊόντα της ινδικής κάνναβης.

Συνήθως προέρχεται από χασίς που έχει συλλεχθεί από τα παράνια φύλλα και βλαστάρια του φυτού.

Το χασισέλαιο έχει πολύ μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε δραστικές ουσίες.

Το χασίς περιέχει 10% τετραυδροκανναβινόλη, ενώ το χασισέλαιο περιέχει 66,5%!!!

Είναι σε μορφή παχύρρευστη όπως το μέλι με χρώμα σκούρο καφέ.

Η χρήση του χασίς γίνεται με κάπνισμα, σε μορφή τσιγάρου, (τα λεγόμενα τσιγαριλίκια) αλλά ακόμα και με τους «λουλάδες», αλλά υπάρχουν και άλλοι παραδοσιακοί τρόποι, γλυκίσματα, ποτά, και ειδικά το χασισέλαιο που μπορεί να

γίνει ακόμα μαστίχα ή και καραμέλα με τα ίδια αποτελέσματα όταν μασιέται. Αυτός ο τρόπος χρήσης συνηθίζεται σε χώρες που το έχουν έθιμο και παράδοση. Οι καλύτερες ποιότητες χασίς παράγονται στην Τουρκία και στη Μέση Ανατολή (κέντρα διεθνούς λαθρεμπορίου).

Κατά πόσο είναι βλαβερή η χρήση της μαριχουάνας και του χασίς;

Είναι γεγονός ότι υπάρχει μια κίνηση αμφισβήτησης της επικινδυνότητας της κάνναβης (μαριχουάνα, χασίς). Μάλιστα αρκετοί υποστηρίζουν την υιοθέτηση αντιπαγορευτικής πολιτικής απέναντι στην ουσία αυτή. Ένα από τα βασικά επιχειρήματα αυτής της τοποθέτησης είναι ότι το αλκοόλ, που είναι νόμιμη και κοινωνικά αποδεκτή ουσία, είναι πιο επικίνδυνο και δημιουργεί περισσότερα προβλήματα στους χρήστες από ό,τι η κάνναβη.

Η αντίληψη αυτή για την κάνναβη έχει διαδοθεί ευρέως στη νεολαία μέσω της άμεσης και έμμεσης διαφήμισης που γίνεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, με αποτέλεσμα τη σημαντική εξάπλωση της χρήσης της, όπως τεκμηριώνεται από τις πανελλήνιες έρευνες στη χώρα μας.

Η πραγματικότητα είναι ότι η μαριχουάνα και το χασίς είναι ψυχοτρόπες ουσίες που παράγονται από το φυτό της ινδικής κάνναβης και επιδρούν στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα. Από την πλευρά της φαρμακολογικής τοξικότητας η κάνναβη είναι πράγματι λιγότερο τοξική ουσία από το αλκοόλ. Το κριτήριο της τοξικότητας δεν είναι όμως το μόνο κριτήριο βάση του οποίου η χρήση μιας ουσίας κρίνεται ως επικίνδυνη.

Πρόσφατα υπάρχει αυξανόμενος αριθμός επιστημονικών μελετών που δείχνουν ότι η χρήση της κάνναβης δεν είναι ακίνδυνη, ιδιαίτερα σε άτομα εφηβικής ηλικίας. Αντίθετα μπορεί να δημιουργήσει, κάτω από ορισμένες συνθήκες και σε ορισμένα άτομα, σοβαρά προβλήματα. Για το λόγο αυτό άλλωστε όλες οι χώρες που ακολουθούσαν μια πιο ανεκτική πολιτική στο θέμα της χρήσης της κάνναβης, συμπεριλαμβανομένης και της Ολλανδίας, αναθεωρούν την πολιτική τους.

Ειδικές μελέτες δείχνουν ότι για ένα χρονικό διάστημα μιάμισης περίπου ώρας από τη λήψη της ουσίας παρατηρούνται σημαντικές επιπτώσεις στις λειτουργίες του ατόμου, όπως μείωση των αντανακλαστικών, διαταραχή στην αντίληψη του χρόνου, διαταραχή στην προσοχή και στη μνημονική λειτουργία.

Αν και δεν υπάρχει σαφώς τεκμηριωμένη φυσική εξάρτηση από την ουσία, εντούτοις η χρήση της μαριχουάνας και του χασίς δημιουργεί ψυχολογική

εξάρτηση, που σε πολλές περιπτώσεις οδηγεί σε μια σχεδόν καταναγκαστικά επαναλαμβανόμενη συχνή χρήση.

Αυτή με τη σειρά της οδηγεί το άτομο σε κατάσταση μειωμένης δραστηριότητας και κινήτρων για την επιδίωξη στόχων. Από την κλινική πείρα έχει φανεί ότι σε νεαρά άτομα με ιδιοσυστασιακή προδιάθεση στην ψυχική διαταραχή, η χρήση της κάνναβης μπορεί να αποτελέσει εκλυτικό παράγοντα στην εκδήλωση ψυχωσικών επεισοδίων, καθώς και αυξημένο κίνδυνο υποτροπής της ψυχικής διαταραχής μετά την αποδρομή του επεισοδίου. Τέλος, η χρήση της κάνναβης φέρνει το νέο άτομο σε ευκολότερη επαφή και με άλλες παράνομες ουσίες, αυξάνοντας την πιθανότητα εμπλοκής με αυτές.

Σε καμία αναπτυγμένη χώρα δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία η ελεύθερη χρήση της κάνναβης. Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες προβλέπεται νομικά η διαφοροποίηση της ποινής, αναλόγως της ποσότητας, καθώς και της χρήσης από το ίδιο το άτομο ή όχι. Σε ελάχιστες χώρες δεν διώκεται ποινικά η υπό σαφείς και καθορισμένους όρους χρήση της κάνναβης, όπως σε συγκεκριμένους χώρους, έως συγκεκριμένη ποσότητα κλπ.

Ηρωίνη

Προέλευση

Η ηρωίνη (ή «πρέζα», στην γλώσσα των τοξικομανών) προέρχεται από την οπιούχο παπαρούνα (*Papaver somniferum*-Μήκων η υπνοφόρος). Η χρήση του οπίου είναι γνωστή εδώ και χιλιάδες χρόνια σε πολλούς πολιτισμούς, και αποσκοπώντας εξίσου στην ευχαρίστηση και στην ανακούφιση από τον πόνο. Το όπιο είναι το ρετσίνι του κάλυκα της παπαρούνας του οπίου που καλλιεργείται και ευδοκιμεί σε πολλά μέρη του κόσμου, κυρίως στην Ασία και την Μέση Ανατολή. Το 60% της παγκόσμιας παραγωγής οπίου παράγεται στις απόμερες περιοχές της νοτιοανατολικής Ασίας, ιδιαίτερα στο περιβόητο «Χρυσό τρίγωνο», μια περιοχή που καλύπτει περιοχές της Μιανμάρ, του Λάος και της Ταϊλάνδης. Ο μεγαλύτερος παραγωγός-κράτος είναι το Αφγανιστάν ενώ σημαντικές ποσότητες παράγουν το Πακιστάν, το Μεξικό και η Κολομβία.

Τα οπιούχα ναρκωτικά κωδεΐνη και μορφίνη, προέρχονται μετά από επεξεργασία του οπίου. Η δε ηρωίνη, εν συνεχεία, κατασκευάζεται μέσα από μια χημική διαδικασία της κωδεΐνης και της μορφίνης. Η ηρωίνη είναι είτε σε ενέσιμη μορφή είτε καπνίζεται είτε εισπνέεται (αν είναι καθαρή).

Η ηρωίνη παρουσιάστηκε στην αγορά το 1898 για γενική ιατρική χρήση και

αναγνωρίστηκε στις αρχές σαν ένα καταπραϋντικό του βήχα και αποτελεσματικό αναλγητικό. Στην συνέχεια, θεωρήθηκε ότι η ηρωίνη θα μπορούσε να θεραπεύσει την μορφινομανία, όμως αποδείχτηκε ότι έχει μεγαλύτερες εξαρτησιογόνες ιδιότητες από τα τότε γνωστά ναρκωτικά. Το όνομά της λέγεται ότι προέκυψε στην Γαλλία, καθώς, επειδή χορηγούσαν το ναρκωτικό αυτό στους τραυματίες πολέμου (τους «ήρωες») για την ανακούφιση από τους πόνους των τραυμάτων, η ουσία αυτή τελικά ονομάστηκε «ηρωίνη».

Παραγωγή και συγκομιδή του ακατέργαστου οπίου

✘ Λίγο πριν φτάσει στην ωριμότητα, το φυτό της οπιούχου παπαρούνας παράγει ένα λουλούδι. Μετά από μια εβδομάδα τα πέταλα του λουλουδιού πέφτουν αφήνοντας μια κάψουλα. Το ρετσίνι του ακατέργαστου οπίου συλλέγεται από αυτήν την κάψουλα. Η επιφάνεια της κάψουλας κόβεται ή χαράζεται με ένα μαχαίρι που έχει τρεις ή περισσότερες μικρές κόψεις και το ρετσίνι του οπίου ξεχειλίζει έξω από αυτές τις χαρακιές. Την επόμενη μέρα ο αγρότης ξύνει το ρετσίνι από τις κάψουλες με ένα επίπεδο εργαλείο που λέγεται «ξύστης». Κάθε κάψουλα χαράζεται συνήθως με αυτόν τον τρόπο τρεις με πέντε φορές ή μέχρι να σταματήσει να παράγει ρετσίνι. Τα παπαρουνοχώραφα περιέχουν χιλιάδες τέτοιες κάψουλες έτσι η συγκομιδή είναι μια πολύ κοπιαστική εργασία.

Από την στιγμή που το ρετσίνι θα συλλεχθεί, ο αγρότης το αφήνει έξω να ✘ ξεραθεί για μερικές ημέρες και μετά το τυλίγει σε φύλλα μπανάνας ή σε πλαστικό. Το ρετσίνι αποθηκεύεται μέχρι κάποιος έμπορος να εμφανιστεί στο χωριό. Το ρετσίνι του οπίου έχει μακρά διάρκεια ζωής και η αξία του αυξάνει με το χρόνο. Αφού η κοπιαστική συγκομιδή ολοκληρωθεί, οι κάψουλες κόβονται από το στέλεχος, αποξηραίνονται και μετά σπάζονται για να ανοίξουν έτσι ώστε να μπορέσουν οι σπόροι που βρίσκονται στο εσωτερικό τους να χρησιμοποιηθούν στη σπορά της επόμενης χρονιάς.

Μετατρέποντας το όπιο σε ηρωίνη

Το ραφινάρισμα του ρετσινιού του οπίου με σκοπό να μετατραπεί σε ηρωίνη είναι μια κοπιαστική διαδικασία με πολλά στάδια. Από την στιγμή που το ρετσίνι μεταφέρεται σε ένα διυλιστήριο μετατρέπεται αρχικά σε μορφίνη, η οποία είναι ένα ενδιάμεσο προϊόν. Αυτή η μετατροπή επιτυγχάνεται αρχικά με χημική διαδικασία και απαιτεί μερικά βασικά συστατικά και σκεύη. Για την ρευστοποίηση της ρητίνης του οπίου χρησιμοποιείται ζεστό νερό (ο βρασμός γίνεται σε δοχεία χωρητικότητας 4,5 λίτρων περίπου) και σάκοι από λινάτσα χρησιμοποιούνται για φιλτράρισμα και στράγγισμα. Αφού στεγνώσει, η μορφίνη που παράγεται στο

αρχικό αυτό στάδιο είναι πιεσμένη σε τούβλα. Η μετατροπή της μορφίνης σε ηρωίνη είναι επίσης αποτέλεσμα χημικής κυρίως διαδικασίας. Τα κύρια χημικά που χρησιμοποιούνται είναι οξικός ανυδρίτης μαζί με ανθρακούχο νάτριο, ενεργό άνθρακα, χλωροφόρμιο, αιθυλική αλκοόλη, αιθέρα και ακετόνη. Οι δύο πιο κοινές παραγόμενες ποικιλίες ηρωίνης είναι η ηρωίνη Νο. 3 ή καπνιστική ηρωίνη, και η ηρωίνη Νο. 4 ή ενέσιμη ηρωίνη.

Η διαδικασία της διύλισης τελειοποιείται στο σημείο που τα επίπεδα καθαρότητας της ηρωίνης είναι πάνω από το 90% και το προϊόν φεύγει από το διυλιστήριο. Βέβαια, καθώς η ηρωίνη παίρνει των δρόμο της για τις αγορές της Ευρώπης και των ΗΠΑ, περνάει από πολλά χέρια. Για να μεγιστοποιηθεί το προσωπικό κέρδος, συστατικά που κάνουν την ηρωίνη λιγότερο αγνή και περισσότερο ογκώδη τοποθετούνται σε κάθε σταθμό. Αυτά τα συστατικά είναι λευκά και σε μορφή σκόνης σαν την ηρωίνη και περιέχουν καφεΐνη, μπέϊκιν σόδα, γάλα σε σκόνη και κινίνη. Την στιγμή που η ηρωίνη φτάνει στον χρήστη είναι μόνο 40% περίπου καθαρή και είναι λίγο γνωστό στον καθένα που ανακατεύεται στην παραγωγή ή την μεταφορά του ναρκωτικού ποιο είναι το περιεχόμενο του υπόλοιπου 60%.

Άμεσες επιδράσεις της ηρωίνης

Η ηρωίνη προκαλεί μια σειρά άμεσων επιδράσεων που ποικίλουν μεταξύ χρηστών :

- αναλγησία (ανακούφιση από τον πόνο)
- ευφορία (ένα συναίσθημα ευημερίας)
- ναυτία και εμετό
- αναστολή αναπνοής
- δυσκοιλιότητα
- συστολή της κόρης των ματιών

Αρχικά, η ηρωίνη επιδρά άμέσως στον ανθρώπινο μυαλό, ώστε ο χρήστης να αισθάνεται μια τονωτική «εγρήγορηση». Έπειτα, καταστέλλονται οι λειτουργίες του κεντρικού νευρικού συστήματος, ώστε το άτομο δύσκολα αισθάνεται πόνο, πείνα ή σεξουαλική παρότρυνση.

Με μια μέτρια δόση, το άτομο αισθάνεται ζεστό, νυσταλέο και διψασμένο, καθώς η αναπνοή του αναστέλλεται. Με μια υψηλή δόση, η αναπνοή του χρήστη γίνεται πιο στενάχωρη, οι κόρες των ματιών συστέλλονται στο μέγεθος της κεφαλής μιας καρφίτσας, το δέρμα κρυώνει, ιδρώνει και γίνεται μπλε. Οι μεγαλύτερες ποσότητες μπορούν να δυσκολέψουν ακόμη περισσότερο την αναπνοή και την

δραστηριότητα του κεντρικού νευρικού συστήματος, με αποτέλεσμα ο χρήστης να πέσει σε κόμμα ή ακόμη και να πεθάνει.

Επιδράσεις σύντομης χρήσης της ηρωίνης

Όσον αφορά την σύντομη χρήση ηρωίνης, τα προβλήματα συνδέονται με τον τρόπο διαχείρισης της. Καταρχήν η παράνομη προμήθεια αυτής της ουσίας συνεπάγεται την άγνωστη προέλευση - σύσταση της.. Συχνά, ο πωλητής αραιώνει την ουσία με άλλες προσμίξεις, όπως στρυχνίνη, λιωμένα χάπια, που αποτελούν ενεργά φάρμακα, καθώς και με πούδρα ή γλυκόζη, με μικρότερη επίδραση.

Τέλος, η ενδοφλέβια εισαγωγή της ουσίας στον οργανισμό, ενδέχεται να προκαλέσει δερματικές, καρδιακές και πνευμονικές παθήσεις. Το γεγονός, επίσης, ότι οι χρήστες μοιράζονται συνήθως σύριγγες, αυξάνει τον κίνδυνο μόλυνσης τους από την ηπατίτιδα και τον ιό του AIDS.

Επιδράσεις μακροχρόνιας χρήσης της ηρωίνης

Τα ναρκωτικά αναλγητικά, αν χρησιμοποιούνται ανόθευτα και με καθαριότητα, προξενούν μικρή βλάβη στα όργανα του ανθρώπινου σώματος και στους ιστούς. Σε περίπτωση, όμως, που δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο και χρησιμοποιούνται για μεγάλο χρονικό διάστημα, το άτομο ενδέχεται να αναπτύξει μερικά προβλήματα υγείας, όπως στον εγκέφαλο και στην καρδιά. Οι χρήστες, επιπλέον, μπορεί να έχουν ανορεξία, ανικανότητα (οι άνδρες) και στειρότητα (οι γυναίκες).

Οι τοξικομανείς, λόγω της «δίψας» τους για ηρωίνη ξοδεύουν όλα τους τα χρήματα προκειμένου να την αποκτήσουν, με αποτέλεσμα να βάζουν τη διατροφή τους σε δεύτερη μοίρα και να αμελούν τις άλλες προσωπικές τους ανάγκες. Σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ανορεξία, αυτό μπορεί να τους οδηγήσει στον υποσιτισμό, στην διακοπή της εμμηνορροίας στις γυναίκες και σε μεγάλη ευαισθησία στις μολύνσεις και επιδημίες.

Όμως, το κυριότερο πρόβλημα υγείας που προκαλείται από την συνεχή χρήση της ηρωίνης είναι η αύξηση της ανοχής και της εξάρτησης.

Ανοχή, εξάρτηση και στερητικό σύνδρομο

Ανοχή στην ηρωίνη ή οποιοδήποτε άλλο αναλγητικό ναρκωτικό σημαίνει ότι, ένα πρόσωπο χρειάζεται όλο και μεγαλύτερη δόση από την ουσία, προκειμένου να επιτύχει τα ίδια αποτελέσματα, όπως γινόταν παλιότερα, με μικρότερες ποσότητες.

Εξάρτηση σημαίνει ότι, το ναρκωτικό γίνεται κεντρικό σημείο στις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις δραστηριότητες ενός ατόμου. Ένα εξαρτημένο άτομο θεωρεί πολύ δύσκολο το να σταματήσει την χρήση του ναρκωτικού ή να μειώσει την δόση. Φυσική εξάρτηση σημαίνει ότι, το σώμα ενός ανθρώπου έχει προσαρμοστεί στην ουσία και την αναζητά προκειμένου να λειτουργήσει «φυσιολογικά», και έχει στερητικά συμπτώματα.

Όσον αφορά το σύνδρομο στέρησης, αυτό εμφανίζεται όταν ένα εξαρτημένο άτομο σταματάει να κάνει χρήση ή μειώνει σταδιακά την ποσότητα χρήσης. Συγκεκριμένα, τα συμπτώματα ξεκινούν λίγες ώρες μετά από την τελευταία δόση, κορυφώνονται το δεύτερο με τρίτο εικοσιτετράωρο, και υποχωρούν μέσα σε μία εβδομάδα. Οι αντιδράσεις στην στέρηση της ηρωίνης είναι οι εξής: ανησυχία, χασμουρητό, τρέχουσα μύτη, δάκρυα, διάρροια, κοιλιακοί σπασμοί, ανατριχιάσματα, κράμπες στα πόδια και χαμηλή πίεση. Μερικές, βέβαια, λειτουργίες του σώματος μπορεί και να μην επανέλθουν στα φυσιολογικά τους επίπεδα για έξι περίπου μήνες.

Η απότομη αποχώρηση από την ηρωίνη μπορεί ακόμη να προκαλέσει και τον θάνατο, στην περίπτωση που ο χρήστης κάνει παράλληλα χρήση και άλλων ουσιών ή βρίσκεται σε κακή κατάσταση υγείας.

Ηρωίνη και εγκυμοσύνη

Τα περισσότερα ναρκωτικά μπορούν να επηρεάσουν ένα αγέννητο παιδί. Η ηρωίνη και τα άλλα οπιούχα διασχίζουν τον πλακούντα και το αγέννητο παιδί θα γίνει εξαρτημένο από τα ναρκωτικά. Τα μωρά που κυοφορούνται από ναρκομανείς μητέρες υποαναπτύσσονται και υποφέρουν από πολλές μολύνσεις. Μπορεί, ακόμη, να γεννηθούν νεκρά ή να πεθάνουν τις πρώτες ώρες. Η κακή υγεία αυτών των μωρών οφείλεται στην κακή υγεία και διατροφή των μητέρων τους.

Υπερβολική δόση και προφύλαξη απ' τους κινδύνους

Όταν λαμβάνεται με ενδοφλέβια ένεση, ο κίνδυνος υπερβολικής δόσης είναι μεγάλος και μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο. Ο κίνδυνος πολλαπλασιάζεται όταν δεν γνωρίζουμε την περιεκτικότητα της δόσης. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μεταχειρισμένες σύριγγες υπάρχει κίνδυνος μολύνσεων (AIDS, ηπατίτιδα, ενδοκαρδίτιδα, τέτανος).

Η μακροχρόνια χρήση της ηρωίνης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, δεν προκαλεί μόνιμες βλάβες. Με την ανάπτυξη της ανοχής στο ναρκωτικό, οι τακτικοί χρήστες ηρωίνης έχουν συχνά κακή υγεία λόγω του κακού διαιτολογίου τους, επειδή

προκαλείται μείωση της όρεξης. Ακόμη, μειώνει τη σεξουαλικότητα, προκαλεί δυσκοιλιότητα και σε μερικές περιπτώσεις βλάβες στα πνευμόνια.

✘ Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για το χρήστη είναι όταν λαμβάνεται η ουσία με ενδοφλέβια ένεση (μόλυνση-υπερβολική δόση). Οι μολύνσεις αποφεύγονται όταν χρησιμοποιούνται αποστειρωμένες σύριγγες. Ο κίνδυνος όμως της υπερβολικής δόσης δεν περιορίζεται. Όταν το απαιτεί η περίσταση και δεν γίνεται αλλιώς, ο κίνδυνος μολύνσεων μπορεί να αποφευχθεί με μια στοιχειώδη και αποτελεσματική διαδικασία: γεμίζουμε και αδειάζουμε δύο-τρεις φορές τη σύριγγα με καθαρό νερό. Κατόπιν επαναλαμβάνουμε το ίδιο, αλλά αυτή τη φορά με χλωρίνη και μετά ξεπλένουμε καλά τη σύριγγα, (τρεις-τέσσερις φορές) με νερό. Η περιεκτικότητα της δόσης είναι το κυριότερο αίτιο της υπερβολικής δόσης. Όποιος αγοράζει ηρωίνη στο δρόμο, δεν ξέρει τι αγοράζει. Για να περιοριστεί ο κίνδυνος, καλό είναι η δόση να γίνεται σιγά-σιγά, περιμένοντας κάθε φορά λίγα λεπτά.

Ο κίνδυνος υπερβολικής δόσης, έπειτα από κάθε αποτοξίνωση, αυξάνεται. Γι αυτό, αν χρησιμοποιείται ξανά ηρωίνη μετά από την αποτοξίνωση θα πρέπει να περιορίζεται η δοσολογία.

Ο κίνδυνος υπερβολικής δόσης αυξάνεται όταν ταυτόχρονα με την ηρωίνη καταναλώνονται αλκοόλ ή ψυχοφάρμακα. Επειδή η ηρωίνη μειώνει την όρεξη και έχει κατασταλτική επίδραση, πρέπει να αποφεύγεται ο εμετός γιατί μπορεί να προκαλέσει πνιγμό.

Τέλος, σε περίπτωση υπερβολικής δόσης υπάρχει ένα ισχυρό φάρμακο που είναι αποτελεσματικό. Η Ναλοξόνη ή Ναρκάν. Όταν χρησιμοποιείται με ένεση, μπορεί να αποτρέψει μια θανατηφόρα δόση.

Κοκαΐνη

Πρόελευση

Η κοκαΐνη προέρχεται από την πολτοποίηση των φύλλων του φυτού ✘ «ερυθρόξυλο κόκα» (*Erythroxylum coca*).

Το φυτό της κόκας είναι ένας τροπικός θάμνος της οικογένειας των ερυθροξυλοειδών. Η κόκα κατάγεται από τις Άνδεις την οροσειρά της Νότιας Αμερικής και υπάρχουν αναφορές στο φυτό από την προ των Ίνκας εποχή γύρω στο 500 π.Χ. Τα φύλλα του θάμνου της κόκας χρησιμοποιήθηκαν σε θρησκευτικές τελετές και χρησιμοποιήθηκαν ακόμα για να καταπολεμήσουν την εξασθένηση που φέρνει το μεγάλο υψόμετρο. Η αλκαλοειδής κοκαΐνη ή απλά κοκαΐνη (ένα χημικό σύνθετο που βρέθηκε στα φύλλα της κόκας και χρησιμοποιήθηκε σαν φάρμακο, ναρκωτικό ή δηλητήριο) εντοπίστηκε για πρώτη φορά στα μέσα του 19ου αιώνα.

Στο τέλος του ίδιου αιώνα η χρήση της ήταν συνηθισμένη, αλλά στις αρχές του 20ου αιώνα ο κόσμος αντιλήφθηκε τα βλαπτικά αποτελέσματά της και έτσι εντάχθηκε στα ναρκωτικά.

Στην γλώσσα των τοξικομανών, λέγεται και «αναψυκτικό», «κοκό», «κόκα».

✘ Η κόκα έχει καλλιεργηθεί σε πολλές περιοχές του κόσμου, αλλά μόνο σε λίγες χώρες της Νότιας Αμερικής καλλιεργείται σε μεγάλες ποσότητες. Μερικές χώρες προμήθευαν την αγορά με φύλλα κόκας νόμιμα και σε μερικές άλλες το φυτό αυτό βρίσκονταν μόνο σε βοτανικούς κήπους μαζί με άλλα τροπικά φυτά. Κάποιες άλλες χώρες ωστόσο προσπάθησαν να καλλιεργήσουν παράνομα την κόκα με σκοπό την παράνομη παραγωγή κοκαΐνης. Τελικά για διάφορους λόγους στα μέσα του 20ου αιώνα η καλλιέργεια της κόκας εξαλείφθηκε σε όλες τις περιοχές εκτός από την Νότια Αμερική.

Υπάρχουν πάνω από 250 ποικιλίες του φυτού κόκα αλλά μόνο τρεις από αυτές καλλιεργούνται ευρέως για την παράνομη παραγωγή κοκαΐνης:

- Η Χουανούκο κόκα που καλλιεργείται στην Βολιβία και το Περού.
- Η Αμαζονιακή κόκα που καλλιεργείται στη λεκάνη του ποταμού Αμαζονίου.
- Η Κολομβιανή κόκα που καλλιεργείται στην Κολομβία.

Πρόκειται για ουσία με βραχεία διεγερτική επίδραση στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ) και με ιδιότητες τοπικού αναισθητικού. Η κοκαΐνη απορροφάται από όλους τους βλεννογόνους του σώματος (στόμα, μύτη, έντερο, κόλπος). Η επεξεργασία των φύλλων της κόκας δίνει την υδροχλωρική κοκαΐνη, που παρασκευάζεται σε παράνομα εργαστήρια.

Είναι μια άοσμη, λευκή, κρυσταλλική σκόνη που συνήθως εισπνέεται από τη μύτη, αλλά μπορεί να διαλυθεί και να γίνει ενέσιμη. Ένα άλλο παράγωγο είναι το free-base, ουσία αρκετά διαδεδομένη στις ΗΠΑ, που είναι μια λευκή ή κιτρινόμαυρη σκόνη με γλυκιά μυρωδιά. Είναι αδιάλυτη στο νερό, και για αυτό τον λόγο μπορεί μόνο να καπνιστεί. Η υδροχλωρική κοκαΐνη μπορεί να αναμιχθεί με ηρωίνη, (Speedball), ένας συνδυασμός αρκετά επικίνδυνος, που ευθύνεται για πολλούς θανάτους μεταξύ των χρηστών κοκαΐνης.

Από την κοκαΐνη παράγονται και άλλες ουσίες, όπως το κράκ (έχει πιο γρήγορες και πιο δυνατές επιδράσεις από αυτές της κοκαΐνης). Αρχίζει να επιδρά ύστερα από πέντε λεπτά και διαρκεί μια ώρα. Όταν λαμβάνεται με ένεση, τα αποτελέσματα είναι πιο έντονα και πιο σύντομα.

Καλλιέργεια και επεξεργασία κόκας

Η κόκα συλλέγεται 3-8 φορές τον χρόνο, ανάλογα με την ποικιλία. Η κόκα που καλλιεργείται σε υψηλό υψόμετρο συλλέγεται λιγότερες φορές από την κόκα που καλλιεργείται σε χαμηλό υψόμετρο. Τα φύλλα συλλέγονται μόνο όταν ωριμάσουν. Η συλλογή άγουρων φύλλων έχει σαν αποτέλεσμα χαμηλής ποιότητας κοκαΐνη και μικρότερη συγκομιδή άρα λιγότερα χρήματα για τους εμπόρους ναρκωτικών. Ανάλογα με τον τύπο της κόκας συλλέγεται το 30% ως το 100% των φύλλων. Συνήθως τα περισσότερα φύλλα συλλέγονται και τα λιγότερα αφαιρούνται. Αν τα φύλλα από ένα φυτό κόκας δεν συλλεχθούν αφού ωριμάσουν, τότε θα πέσουν μόνα τους φυσιολογικά μετά από λίγο καιρό, και για μερικές από τις επόμενες περιόδους αυτό το φυτό δεν θα παράγει πολλά φύλλα. Μπορεί να χρειαστεί 300 μεροκάματα για να συλλεχθούν τα φύλλα από μια καλλιέργεια 10 στρεμμάτων. Αυτό ισοδυναμεί με την δουλειά ενός ανθρώπου για 300 μέρες ή την δουλειά 300 ανθρώπων για μια μέρα.

Ανάλογα με τον τύπο του φυτού της κόκας, την μεγαλύτερη απόδοση σε φύλλα έχουν τα φυτά που είναι από 6-8 μηνών μέχρι 6-8 ετών. Τότε ο αριθμός των φύλλων που συλλέγονται αρχίζει να φθίνει μέχρι να φτάσει η περίοδος που τα χωράφια πρέπει να εγκαταλειφθούν. Ανάλογα με την περιοχή και τον τύπο του φυτού κόκας που καλλιεργήθηκε, η συγκομιδή των αποξηραμένων φύλλων διαφέρει από τουλάχιστο 1 μετρικό τόνο μέχρι σχεδόν 3 μετρικούς τόνους σε μια παραγωγή 10 στρεμμάτων.

Τα φύλλα της κόκας πρέπει να αποξηρανθούν με διάφορους τρόπους τουλάχιστο μέσα σε τρεις μέρες μετά την συλλογή τους, διαφορετικά θα σαπίσουν και θα είναι άχρηστα. Η συλλογή γίνεται συνήθως αργά το απόγευμα και τα φύλλα αφήνονται να «κοιμηθούν» όλη τη νύχτα πριν να απλωθούν για να στεγνώσουν την επόμενη μέρα. Τα φύλλα συνήθως απλώνονται έξω σε μουςαμάδες ή δίχτυα και ενισχύονται πλευρικά μέχρι να στεγνώσουν.

Τα φύλλα της κόκας πουλιούνται συσκευασμένα σε μπάλες διαφορετικού βάρους και μεγέθους σε όλη την Νότια Αμερική. Για παράδειγμα στην Βολιβία η συσκευασία είναι στις 115 λίμπρες (cargas) ενώ στο Περού στις 25 λίμπρες (arrobas). Στην Κολομβία τα φύλλα μετατρέπονται κατευθείαν σε «βάση», το κύριο συστατικό από το οποίο προέρχεται η κοκαΐνη. Η βάση κοσκινίζεται και οι ακαθαρσίες απομακρύνονται. Η βάση πηγαίνει τότε σε μια χημική εγκατάσταση που ανήκει σε μεγαλέμπορους ναρκωτικών όπου προστίθενται χημικά στην βάση και την μετατρέπουν σε κοκαΐνη.

Ανάλογα με την χώρα παραγωγής, τα φύλλα της κόκας από μια φυτεία 10 στρεμμάτων μπορούν να δώσουν κοκαΐνη που να φτάνει από 4 ως 7,4 κιλά βάρος.

Επιδράσεις

☒ Η δράση της κοκαΐνης εξαρτάται από τη συναισθηματική φόρτιση του ατόμου και από τη δόση. Η διάρκεια και ο χρόνος δράσης εξαρτάται από τον τρόπο χορήγησης. Αν ο τρόπος χορήγησης είναι ενδοφλέβιος ή προσφέρει άμεση απορρόφηση, όπως π.χ. το κάπνισμα του κρακ, το άτομο καταλαμβάνεται αμέσως από μια αίσθηση έντονης ευχαρίστησης, στην αργκό «rush», η οποία διαρκεί από λίγα δευτερόλεπτα έως μερικά λεπτά και ακολουθείται από μια κατάσταση ελαφράς ευφορίας για περίπου 15 έως 30 λεπτά.

Στην περίπτωση της λήψης από τη μύτη, απορροφάται από το βλεννογόνο και η επίδραση της αρχίζει μετά από 3 περίπου λεπτά. Η αρχική ευφορία παραχωρεί τη θέση της σε μια κατάσταση δυσφορίας, ευερεθιστότητας και ανησυχίας. Με τον τρόπο αυτό η γρήγορη εναλλαγή ευφορίας-δυσφορίας, καθιστά αναγκαία την επανάληψη της χρήσης. Οι απανωτές «μυτιές» μπορούν να οδηγήσουν σε υπερεθισμό που -με τη σειρά του- μπορεί να καταλήξει σε τοξική ψύχωση, σε παράνοια, σύγχυση, υπερευαισθησία και ψευδαισθήσεις.

Όταν η ουσία καπνίζεται, οι επιδράσεις εκδηλώνονται έπειτα από λίγα λεπτά και διαρκούν περίπου 2 ώρες. Αν η ουσία λαμβάνεται από το στόμα σε είδος τροφής, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται έπειτα από μισή ώρα και διαρκούν 6 με 12 ώρες. Δεν νιώθουν όλοι το ίδιο έντονα την επίδραση της κάνναβης. Έχει ελαφρές ψυχεδελικές επιδράσεις και συνήθως προκαλεί χαλάρωση, ομιλητικότητα, μια αίσθηση ευφορίας και αυξημένη αντίληψη της μουσικής και των χρωμάτων. Μερικές φορές μπορεί να προκαλέσει προσωρινό άγχος ή ήπιες παραισθήσεις. Σε μεγάλες δόσεις μπορεί να προκαλέσει κατάθλιψη κατάθλιψη. Αυξάνει τους παλμούς και στεγνώνει το στόμα.

Εξάρτηση και συνέπειες

Η κοκαΐνη είναι μια ουσία με χαμηλή τοξικότητα. Η υπερβολική δόση είναι πολύ σπάνια. Θανατηφόρα περιστατικά χρήσης έχουν αναφερθεί, αλλά συνήθως οφείλονται σε συνδυασμό ουσιών (π.χ. ηρωίνη-κοκαΐνη, κοκαΐνη-αλκοόλ, κ.ά.). Ο θάνατος προκαλείται από αναπνευστική ή καρδιακή ανακοπή.

Δεν υπάρχουν πληροφορίες για σωματική εξάρτηση, αλλά είναι σίγουρο ότι η ουσία αυτή προκαλεί ισχυρή ψυχική εξάρτηση.

Σε χρόνια χρήση αναπτύσσεται το φαινόμενο της «αντίστροφης ανοχής»:

πρόκειται για το φαινόμενο στο οποίο -αντίθετα από ότι συμβαίνει στην περίπτωση της ανοχής- ο οργανισμός καθίσταται ολοένα πιο ευαίσθητος στη δράση της ουσίας. Ακόμα και μια μικρή δόση, που υπό κανονικές συνθήκες θα προκαλούσε απλώς ευφορία, στην περίπτωση της «αντίστροφης ανοχής» μπορεί να προκαλέσει ψυχωσική αντίδραση.

Η ψυχωσική κατάσταση γίνεται όλο και πιο έντονη και ενοχλητική, πλησιάζοντας προς μια κατάσταση συνδρόμου στέρησης, που όμως μοιάζει πολύ με την κατάθλιψη. Τα κύρια συμπτώματα είναι: άγχος, ατονία, ανησυχία, ευερεθιστότητα, έλλειψη σεξουαλικού ενδιαφέροντος κ.ά. Έντονη είναι επίσης η ανάγκη εξεύρεσης και χρήσης της ουσίας (craving).

Μετά από δόσεις σχετικά μεγάλες ή από συνεχή χρήση μέτριων ή μικρών δόσεων μπορεί να εμφανιστεί παραληρηματική κατάσταση η οποία θα καταλήξει σε αντίδραση. Η κατάσταση αυτή χαρακτηρίζεται από την παρουσία παραληρήματος και παραισθήσεων (οπτικών, οσφρητικών και ακουστικών), οι οποίες όμως αναγνωρίζονται από το άτομο και κρίνονται ως ξένες από αυτό.

Το επόμενο στάδιο είναι αυτό της ψύχωσης με καταδιωκτικό παραλήρημα και παραισθήσεις. Στο στάδιο αυτό, το άτομο καθίσταται πολύ επιθετικό και υπό την επήρεια του παραληρήματος και των παραισθήσεων, μπορεί να φτάσει στο σημείο να κάνει κακό στον εαυτό του ή στους άλλους.

Τα συμπτώματα γενικά περιορίζονται στον χρόνο που η κοκαΐνη κυκλοφορεί στο αίμα. Μπορεί παρόλα αυτά να παραμείνουν κάποια ψυχιατρικά συμπτώματα όπως: κρίσεις πανικού, κατάθλιψη ή συμπτωματολογία ψυχωσικού τύπου.

Η υπερβολική χρήση προκαλεί συχνές διαταραχές, ταχυκαρδία, μυική συστολή, ξηροστομία, υπερδιέγερση και επιθετικότητα. Σε μεγάλες δόσεις προκαλεί παραισθήσεις, κρίσεις παράνοιας, διαταραχές του κυκλοφοριακού συστήματος, (έμφραγμα), διαταραχές του νευρικού συστήματος (κώμα, εγκεφαλικά επεισόδια), και διαταραχές του αναπνευστικού συστήματος (αναπνευστική ανεπάρκεια). Τα πιο σοβαρά συμπτώματα εκδηλώνονται με την ενδοφλέβια χρήση της κοκαΐνης, ενώ είναι σπανιότερα όταν λαμβάνεται δια της εισπνοής.

Η κοκαΐνη έχει τοξικότητα σωρευτική. Οι κίνδυνοι, δηλαδή, δηλητηρίασης αυξάνονται και στη περίπτωση που δεν αυξάνεται η δόση. Το στερητικό σύνδρομο εκδηλώνεται με κατάθλιψη, αίσθηση κόπωσης και εξάντλησης. Η ψυχική εξάρτηση είναι πάρα πολύ έντονη. Ο χρήστης μπορεί να αισθάνεται κουρασμένος,

πεινασμένος και μελαγχολικός, ακόμα και με τάσεις αυτοκτονίας, κατά την περίοδο αμέσως μετά τη διακοπή της χρήσης του ναρκωτικού και να συνεχίσει να νιώθει άρρωστος για αρκετό καιρό. Η εξάρτηση από την κοκαΐνη διαφέρει από αυτήν της ηρωΐνης. Προκαλεί πολύ σοβαρές σωματικές βλάβες. Στην περίπτωση στερητικού συνδρόμου η λήψη κοκαΐνης δεν επαναφέρει τον εξαρτημένο στη φυσιολογική του κατάσταση. Συχνά οι εξαρτημένοι αναγκάζονται να χρησιμοποιούν άλλα ναρκωτικά, όπως είναι το αλκοόλ και τα ψυχοφάρμακα, για να αντισταθμίσουν την επίδραση της κοκαΐνης.

Η εισπνοή από τη μύτη προκαλεί χρόνια φλεγμονή, που μπορεί να προκαλέσει διάτρηση του ρινικού διαφράγματος.

Μείωση των κινδύνων

Δεν πρέπει να χρησιμοποιείται η κοκαΐνη όταν υπάρχουν διαταραχές του κυκλοφοριακού συστήματος. Πρέπει να περιορίζεται η δοσολογία, καθώς επίσης και να πλένεται καλά η μύτη μετά από τη χρήση της.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η χρόνια δηλητηρίαση, επειδή το ναρκωτικό έχει σωρευτική τοξικότητα. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να αποφεύγεται η τακτική χρήση. Όταν το άτομο είναι ανήσυχο, ευερέθιστο και ευέξαπτο, τα συμπτώματα της δηλητηρίασης εκδηλώνονται πιο έντονα.

Δεν πρέπει να ξεπερνιούνται τα 100 μιλιγκράμ την ημέρα, (δηλαδή τέσσερις γραμμές). Δεν πρέπει να χρησιμοποιείται η ουσία για περισσότερο από τρεις ημέρες στη σειρά. Επίσης δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται περισσότερα από 250 μιλιγκράμ την εβδομάδα. Η αποτελεσματική δόση της κοκαΐνης είναι 25 μιλιγκράμ.

Κρακ

Το κρακ εμφανίστηκε το 1983 στην Αμερική. Είναι προϊόν της επεξεργασίας της υδροχλωρικής κοκαΐνης με κάλλιο και αιθέρα. Είναι δέκα φορές πιο δυνατό από την κοκαΐνη και σαν παράγωγό της, είκοσι φορές φτηνότερο. Έτσι, έγινε προσιτό στις λιγότερο ευκατάστατες τάξεις το «άπιαστο όνειρο» της κοκαΐνης, και για το λόγο αυτό ονομάστηκε και «κοκαΐνη του λαού».

Κυκλοφορεί σε μορφή κομματιών συμπυκνωμένης άσπρης σκόνης με ακαθόριστο σχήμα, που στην «αργκό» ονομάζονται βραχάκια (rocks) κι έχει το «πλεονέκτημα» ότι καπνίζεται με το τσιγαριλίκι, το «joint» των Αμερικανών. Ένα μικρό κομματάκι τοποθετείται μέσα στο τσιγάρο ή σε μια γυάλινη πίπα, που συνήθως έχει καπνό και μαριχουάνα ή επάνω σε ένα κομμάτι αλουμινόχαρτο το οποίο θερμαίνεται και εισπνέονται οι ατμοί του. Το κρακ ονομάστηκε έτσι από το θόρυβο που κάνει το

«βραχάκι» της ουσίας όταν ζεσταίνεται.

✘ Αρκούν από 30 έως 60 δευτερόλεπτα για να επενεργήσει στον εγκέφαλο και η επίδρασή του διαρκεί μόνο γύρω στα 10 έως 12 λεπτά. Σχεδόν αμέσως δημιουργούνται στο χρήστη φοβερές οπτικές και ακουστικές ψευδαισθήσεις. Το χειρότερο δε απ' όλα είναι ότι δημιουργεί εξάρτηση από την πρώτη κιόλας δόση, κάτι που κανένα άλλο ναρκωτικό δεν είχε «πετύχει» μέχρι τώρα. Έτσι ο χρήστης, εξαρτημένος από την αρχή, αναγκάζεται κάθε φορά να παίρνει μεγαλύτερη δόση. Η υπέρβαση της δόσης (overdose) προκαλεί παραλήρημα, σπασμούς, κώμα και παράλυση, με κατάληξη το θάνατο, που έρχεται πολύ γρήγορα και απρόσκλητα.

Τα συμπτώματα της χρήσης του περιλαμβάνουν αύξηση των καρδιακών παλμών και της πίεσης του αίματος, καταστολή, απώλεια βάρους και νευρικότητα και συχνά παρανοϊκές κρίσεις και δημιουργία παραισθήσεων. Είναι συχνές και οι αναφορές σε απόπειρες αυτοκτονίας των ατόμων που έκαναν χρήση του «κρακ».

Μορφίνη

Προέρχεται από το όπιο, δραστικό αλκαλοειδές. ✘

Απομονώθηκε από το όπιο το 1806 από τον Sertürner, ο οποίος την ονόμασε έτσι από το θεό των ονείρων των αρχαίων Ελλήνων, Μορφέα.

Παράγεται μετά από χημική επεξεργασία, με απόσταξη. Το 1952 το παρασκεύασαν και με συνθετικό τρόπο.

Η μορφίνη είναι σκόνη λευκή, κρυσταλλική, άοσμη με πικρή γεύση. Υπάρχει και σε υγρή μορφή και σε ταμπλέτες. Διαλύεται στο νερό.

Χρησιμοποιείται στην Ιατρική ως αναλγητικό προς ανακούφιση από διάφορους ισχυρούς πόνους, κυρίως στη χειρουργική.

Εισάγεται στον οργανισμό με υποδόριες ενέσεις.

Οι μορφινομανείς δεν είναι πολλοί, διότι η μορφίνη χρησιμοποιείται ελλείψει της ηρωίνης.

Κωδεΐνη

✘ Προέρχεται από το όπιο.

Λαμβάνεται από τη μορφίνη και είναι κρυσταλλική βάση, η οποία διαλύεται σε

αραιά αλκοόλη.

Ελαφρύ ναρκωτικό σε σχέση με τη μορφίνη και την ηρωίνη, δημιουργεί όμως όλα τα θλιβερά συμπτώματα των προηγούμενων.

Οι τοξικομανείς τη χρησιμοποιούν όταν δεν είναι σε θέση να προμηθευθούν μορφίνη ή ηρωίνη.

Υπάρχουν και άλλα παράγωγα του οπίου, η υδρομορφίνη, η υδροκωδόνη, η οξυκωδόνη, η μεπεριδίνη, η μεθαδόνη, το βάμμα οπίου.

Μερικά είναι πιο ισχυρά, άλλα λιγότερο ισχυρά.

Όλα δημιουργούν εθισμό και αναζήτηση δόσης από ισχυρότερο ναρκωτικό για ικανοποίηση.

Συνθετικά ναρκωτικά

Με τον όρο αυτό, εννοούμε ναρκωτικά που παράγονται στα φαρμακευτικά και χημικά εργαστήρια.

«Έκσταση» (MDMA)

Είναι η ονομασία που χρησιμοποιείται για τη μεθιλενοδιοσιμετααμφεταμίνη. Μια χημική ουσία που ξεκίνησε να κυκλοφορεί σαν αντιορεκτικό χάπι στα τέλη της δεκαετίας του '80 στο Λονδίνο. Αργότερα πήγε και σε άλλες χώρες της δυτικής Ευρώπης. Το όνομά του το πήρε από έναν Τεξανό έμπορο ναρκωτικών. Σήμερα διοχετεύεται με τη βοήθεια της ρωσικής Μαφίας από την Ανατολική Ευρώπη, όπου παρασκευάζεται, μέσω Ολλανδίας. Μετά την απαγόρευσή του στις ΗΠΑ, το 1985, «βρέθηκε» στο Μάντσεστερ και στη συνέχεια πήγε στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, το «έκσταση» είναι το δεύτερο σε προτίμηση -μετά το χασίς- στους Ευρωπαίους 15-25 ετών.

Το MDMA θεωρείται από μερικούς ψυχεδελική ουσία, ενώ σύμφωνα με άλλους επιστήμονες ανήκει σε μια διαφορετική κατηγορία ουσιών, τα εντακτογενή, ουσίες που διευκολύνουν τις διαπροσωπικές σχέσεις. Συχνή χρήση του γίνεται στα μπαρ από τους νέους και έχει συνδυαστεί με τη «ρέιβ» κουλτούρα. Οι δόσεις έκστασης στην αγορά θα έπρεπε να περιέχουν 100 μιλιγκράμ MDMA. Στην πραγματικότητα νοθεύεται με άλλες ουσίες, κυρίως αμφεταμίνες. Κυκλοφορεί συνήθως σε μορφή χρωματιστών χαπιών με διάφορα σχέδια, όπως καρδιές, αστέρια, κ.α., ή σε χρωματιστές κάψουλες. Μερικοί συνηθισμένοι τύποι του

«έκσταση» ονομάζονται «Αδάμ», «Κουμπιά», «Λευκά περιστέρια», «Ντίσκο μπέργκερς» και «Νεοϋορκέζοι».

Το έκσταση επιδρά 30-60 λεπτά από τη λήψη και διαρκεί 2-4 ώρες. Αυξάνει την πίεση, την θερμοκρασία του σώματος, αυξάνει τους παλμούς, προκαλεί εφίδρωση και διαστέλλει τις κόρες των ματιών. Σε μερικές περιπτώσεις προκαλεί ναυτία και εμετό. Οι ψυχικές επιδράσεις είναι χαλάρωση, ευφορία και συμπάθεια για τους άλλους.

Έχουν σημειωθεί περιστατικά αιφνίδιων θανάτων από υπερθερμία. Παρουσιάζονται συμπτώματα ασφυξίας, όπως μείωση της εφίδρωσης, κράμπες στα πόδια και στα χέρια, ζαλάδες και εμετός. Ψυχολογική σύγχυση, κατάθλιψη, αϋπνία, έντονο άγχος και ψυχωσικά συμπτώματα (ακόμα και για εβδομάδες μετά τη χρήση).

Ο συντονισμός του ατόμου όμως μπορεί να επηρεαστεί από το «έκσταση», γι' αυτό είναι επικίνδυνο να οδηγεί κανείς ή να χειρίζεται μηχανήματα υπό την επήρειά του.

Εκτός από τις παραπάνω συνέπειες το MDMA μπορεί να προκαλέσει άγχος, παράνοια, ψύχωση, παραισθήσεις που διαρκούν 24-72 ώρες.

Μείωση των κινδύνων:

1. Χρώμα και μορφή των δόσεων δεν εγγυώνται την ποιότητα, κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει τι αγοράζει.
2. Εάν η επίδραση δεν είναι ικανοποιητική, μην παίρνετε άλλη δόση.
3. Μην το χρησιμοποιείτε συχνά.
4. Χρησιμοποιήστε το μόνο όταν είστε σίγουροι ότι η ατμόσφαιρα είναι κατάλληλη.
5. Μην το χρησιμοποιήσετε αν έχετε σοβαρές υποχρεώσεις την επόμενη μέρα.
6. Η ταυτόχρονη χρήση του με άλλες ψυχότροπες ουσίες απειλεί την υγεία.
7. Αν κάποιος δεν είναι καλά, να τον πάτε σε έναν ήρεμο χώρο και να του κάνετε παρέα.
8. Να μην το χρησιμοποιείτε αν πάσχετε από διαταραχές του κυκλοφοριακού συστήματος, από διαβήτη, επιληψία, υπέρταση, αν είστε έγκυος, αν χρησιμοποιείτε άλλα φάρμακα.
9. Μην το χρησιμοποιείτε όταν είστε κάτω από συναισθηματική φόρτιση, εάν είστε αγχώδης ή στρεσαρισμένοι.
10. Μην οδηγείτε κάτω από την επήρειά του.

Εάν το έκσταση λαμβάνεται κάθε μέρα, μπορεί να προκαλέσει υπνηλία, κατάθλιψη και κυκλοθυμία. Η μακροχρόνια χρήση καταστρέφει περιοχές του εγκεφάλου σημαντικές για τη μνήμη και τη σκέψη.

LSD

✘ Lusergic Sauere Diethylamid (δισουλφιδιο του λυσεργικού οξέος). Το 1938 κατασκευάστηκε στην Ελβετία στα εργαστήρια της φαρμακευτικής εταιρείας Sandoz ως θεραπευτικό ορισμένων ψυχασθενειών. Μετά από 5 χρόνια ανακαλύφθηκαν οι παραισθησιογόνες ιδιότητές του από τον καθηγητή Dr. Hoffmann, ο οποίος και το ανακάλυψε. Είναι υγρό, άχρωμο, άγευστο, άοσμο ή σκόνη λευκή. Εισάγεται στον οργανισμό με μορφή χαπιών ή με κομμάτια ζάχαρης ποτισμένα με σταγόνες L.S.D. ή με εισπνοή ή με ενέσεις. Μια άλλη συνηθισμένη χρήση, είναι με μικρά τετράγωνα κομμάτια απορροφητικού χαρτιού που εμποτίζονται σε μικροποσότητες του ναρκωτικού και στη συνέχεια διαλύονται στη γλώσσα. Τα τετράγωνα αυτά συχνά έχουν έγχρωμα αφηρημένα σχέδια ή εικόνες χαρακτήρων από κόμικς ή ταινίες όπως ο Ροζ Πάνθηρας. Το LSD μπορεί να πωλείται χρησιμοποιώντας τα σχέδια επάνω στα τετραγωνάκια ως εμπορικές ονομασίες, όπως «Φράουλες», «E.T.», ή «Κινέζικος Δράκος».

Επιδρά σε ορισμένες περιοχές του εγκεφάλου και του νωτιαίου μυελού και επί του κεντρικού νευρικού συστήματος. Έχει τρομακτική δραστηριότητα. Υπολογίζεται ότι το 1/10.000 του γραμμαρίου του ναρκωτικού αυτού, μπορεί να δημιουργήσει κατάσταση καταληψίας.

Αρχίζει να επιδρά 30-60 λεπτά από τη λήψη και η δράση του κορυφώνεται ✘ μέσα σε 2-3 ώρες και εξαφανίζεται ύστερα από 6-10 ώρες.

Το LSD προκαλεί αλλοίωση των αντιλήψεων: διαστρεβλωμένες εικόνες, έντονα χρώματα, φαντασιώσεις, συχνά παραισθήσεις. Μερικές φορές το LSD προκαλεί μυστηριακές εμπειρίες.

Μια δόση LSD μπορεί να προκαλέσει προσωρινές ψυχικές διαταραχές με σοβαρές συνέπειες, ειδικά σε άτομα ανώριμα. Η πιο αρνητική επίδραση είναι το άγχος: έντονος φόβος και αδυναμία σκέψεων και κινήσεων. Δεν έχει αποδειχτεί ακόμη η σχέση του με εγκληματικές ενέργειες και αυτοκτονίες.

Θεωρείται ότι δεν προκαλεί εξάρτηση, διότι η χρήση του δεν είναι τακτική. Εάν επαναλαμβάνεται η ίδια δόση σε μικρό χρονικό διάστημα, δεν υπάρχουν αποτελέσματα.

Μείωση κινδύνων:

Είναι καλύτερα να αποφεύγεται η χρήση του από άτομα μικρής ηλικίας. Επίσης, να μη χρησιμοποιείται από άτομα όταν είναι μόνα τους. Μερικές φορές μπορεί ο χρήστης να αντιμετωπίσει ένα «κακό ταξίδι» (bad trip). Σε αυτή την περίπτωση είναι καλό να χορηγηθούν μεγάλες δόσεις ηρεμιστικών, όπως Βάλιουμ. Αν αυτό δεν αρκεί, ο χρήστης θα πρέπει να οδηγηθεί στο νοσοκομείο.

Το «ταξίδι» συνήθως διαρκεί 12 ώρες και αφήνει ένα αίσθημα κούρασης. Αν λαμβάνεται το απόγευμα ή το βράδυ καλό είναι να αναβάλλονται οι σοβαρές υποχρεώσεις -εργασία, μελέτη- της επόμενης μέρας.

Διάφορα άλλα συνθετικά ναρκωτικά

S.T.D. Πολύ επικίνδυνο ναρκωτικό, τριπλάσιο σε δραστικότητα από το L.S.D. Έχουν σημειωθεί πολλοί θάνατοι από τη χρήση αυτού του ναρκωτικού. Δεν έχει καμία εφαρμογή στην Ιατρική.

A.S.D. Πρωτοεμφανίστηκε το 1977 στην Ελλάδα από ξένους λαθρεμπόρους. Είναι πολύ πιο δραστικό από το L.S.D.

D.M.T. και D.E.T. Βρίσκεται σε σκόνη ή σε υγρή κατάσταση, λαμβάνεται με εισπνοή ή με κάπνισμα της σκόνης μαζί με καπνό ή με ενέσεις.

Αμφεταμίνες. Από τις πιο επικίνδυνες κατηγορίες χημικών ουσιών που κυκλοφορούν. Διεγείρουν το κεντρικό νευρικό σύστημα, δημιουργούν περιορισμό της πνευματικής και μυϊκής κόπωσης και βελτίωση της διάθεσης του ανθρώπου και διάθεση για εργασία. Ακόμη προκαλούν αύξηση των μυϊκών δυνάμεων. Χρησιμοποιούνται ευρύτατα από άτομα που θέλουν να μην κοιμηθούν τη νύχτα για να εργαστούν, από αθλητές για να αυξήσουν τις δυνάμεις και τις επιδόσεις τους (ντοπάρισμα), από γυναίκες για να μειώσουν την όρεξη του φαγητού και να μην παχαίνουν, από κακοποιούς για να έχουν θάρρος και ψυχραιμία κατά τη διάπραξη εγκλημάτων.

Βαρβιτουρικά. Επιδρούν ως καταπραϋντικά και υπνωτικά. Χρησιμοποιούνται για την καταστολή του κεντρικού νευρικού συστήματος. Γίνονται εύκολα συνήθεια και απαιτούν όλο και μεγαλύτερες δόσεις. Έτσι μετατρέπονται σε ναρκωτικά και γίνονται επικίνδυνα. Υπάρχει μεγάλος κίνδυνος όταν η λήψη τους συνδυάζεται με οινοπνευματώδη ποτά ή άλλα ναρκωτικά. Χορηγούνται κατόπιν οδηγίας γιατρού και κυκλοφορούν σε ταμπλέτες, κάψουλες και ενέσεις. Από τη χρήση τους έχουν προκληθεί πολλοί θάνατοι.

Ψυχοτροπικές ουσίες

Με τον όρο αυτό εννοούμε τις ουσίες εκείνες που επηρεάζουν τη λειτουργία του

εγκεφάλου και προκαλούν διέγερση ή υποστολή του κεντρικού νευρικού συστήματος με συνέπεια τη δημιουργία παραισθήσεων ή τη διατάραξη της σκέψης, της συμπεριφοράς, της αντίληψης ή της ψυχικής διάθεσης. Ονομάζονται παραισθησιογόνα ή ψυχεδελικά φάρμακα. Είναι επικίνδυνα και καταστρεπτικά για την ψυχική υγεία του ανθρώπου.

Τέτοια είναι:

Μεσκαλίνη. Παράγεται από το φυτό Peyote στο Μεξικό. Είναι κρυσταλλική σκόνη σε κάψουλες. Κυκλοφορεί σε υγρή μορφή και εισάγεται στον οργανισμό με ενέσεις ή από το στόμα. Έχει πικρή γεύση γι' αυτό και συνοδεύεται από ποτά. Δημιουργεί παραισθήσεις, διαταράσσει την προσωπικότητα του ατόμου και εμφανίζει συμπτώματα όμοια με της σχιζοφρένειας

Ψιλοκουβίνη. Ισχυρό παραισθησιογόνο. Παράγεται από ένα είδος μανιταριού στο Μεξικό. Είναι πιο ισχυρό από τη μεσκαλίνη και βρίσκεται σε υγρή μορφή και σε κρυσταλλική σκόνη.

THC. Ισχυρό ναρκωτικό, προέρχεται από συστατικά κάνναβης. Μεταβάλλει την ψυχική διάθεση του λήπτη, διαταράσσει την αίσθηση του χρόνου, την όραση, την ακοή και υποβιβάζει την προσωπικότητα του ατόμου.

Υποκατάστατες ναρκωτικές ουσίες

Οι φαρμακολογικές ιδιότητες των ουσιών που χρησιμοποιούνται στη θεραπεία υποκατάστασης διαφέρουν από εκείνες της ηρωίνης. Οι ουσίες αυτές απαιτούν, σε σύγκριση με την ηρωίνη, μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να αρχίσει τόσο η δράση όσο και η αποδρομή τους. Αντίθετα, η ηρωίνη προκαλεί, σχεδόν αμέσως μετά τη λήψη της, μια κατάσταση ευφορίας («ανέβασμα») που ακολουθείται σε σύντομο χρονικό διάστημα από «πτώση». Έτσι, με τα υποκατάστατα αποφεύγονται οι γρήγορες μεταπτώσεις του θυμικού που προκαλεί η λήψη της ηρωίνης, οι οποίες οδηγούν με τη σειρά τους στην ανάγκη συχνής επανάληψης της χρήσης της. Επιπλέον, τα υποκατάστατα δεν έχουν την ευφορική δράση της ηρωίνης, μάλιστα έχουν και την ιδιότητα να εμποδίζουν την έξαρση της ψυχικής διάθεσης που αυτή προκαλεί, ενώ μειώνουν σημαντικά και την επιθυμία για χρήση.

Η ΜΕΘΑΔΟΝΗ

✘ Η μεθαδόνη ανήκει σε μια κατηγορία φαρμάκων, γνωστή με το όνομα οπιοειδή. Τα φάρμακα αυτά χαρακτηρίζονται από παρόμοια χημική δομή και δράση με τη μορφίνη. Στα οπιοειδή ανήκουν επίσης φυσικά και ημισυνθετικά παράγωγα του οπίου (οπιούχα, όπως η κωδεΐνη, η μορφίνη και η ηρωίνη). Τα οπιοειδή

χαρακτηρίζονται ως κατασταλτικά φάρμακα, καθώς επιβραδύνουν τις λειτουργίες του νευρικού συστήματος. Άλλες κατασταλτικές ουσίες είναι το αλκοόλ, η κάνναβη και οι βενζοδιαζεπίνες (όπως το Stedon, το Hipnocedon και το Vulbegal). Η μεθαδόνη παρασκευάζεται συνθετικά και χρησιμοποιείται στη θεραπεία υποκατάστασης για άτομα εξαρτημένα από την ηρωίνη, ή άλλα οπιοειδή. Η δράση της διαρκεί πολύ περισσότερο από της ηρωίνης. Μία δόση είναι αποτελεσματική για τουλάχιστον 24 ώρες, ενώ η ηρωίνη μπορεί να διαρκεί λίγες μόνο ώρες. Στα Θεραπευτικά Προγράμματα Υποκατάστασης η μεθαδόνη χορηγείται υπό τη μορφή πόσιμου διαλύματος (σιρόπι).

Η ημερήσια δοσολογία κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 60 και 120mg, κατά την αρχική φάση. Η δόση αυτή μπορεί κατόπιν να μειώνεται σταδιακά, με αργό ρυθμό, χωρίς τον κίνδυνο εμφάνισης στερητικών φαινομένων.

Τι προσφέρει η μεθαδόνη;

Όταν η μεθαδόνη χορηγείται στην κατάλληλη δοσολογία εξαλείφει τα στερητικά συμπτώματα της ηρωίνης και των άλλων οπιοειδών, ενώ μειώνει την επιθυμία που έχει το εξαρτημένο άτομο να κάνει χρήση ηρωίνης.

Πέραν αυτών, επαναφέρει στο φυσιολογικό πολλές λειτουργίες του οργανισμού που έχουν διαταραχθεί από την κατάχρηση ουσιών. Έτσι δίνεται η ευκαιρία να βελτιωθεί η σωματική κατάσταση, η ψυχική υγεία, αλλά και οι κοινωνικές λειτουργίες του ατόμου.

Πρέπει όλοι να γνωρίζουμε όμως ότι:

- Η μεθαδόνη δεν αρκεί για να αλλάξει η ζωή ενός ατόμου εξαρτημένου από τα ναρκωτικά. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητες η επαγγελματική συμβουλευτική, η ιατρική παρακολούθηση και η ψυχοκοινωνική στήριξη που προσφέρουν τα Θεραπευτικά Προγράμματα Υποκατάστασης.
- Όσο διάστημα χρησιμοποιεί κάποιος μεθαδόνη διατηρεί τη σωματική του εξάρτηση στα οπιοειδή.
- Η μεθαδόνη δεν προκαλεί αισθήματα ευφορίας (μαστούρα, high).
- Όπως συμβαίνει με κάθε φάρμακο, έτσι και με τη μεθαδόνη μπορεί να υπάρχουν παρενέργειες.
- Η μεθαδόνη, όπως και η ηρωίνη, είναι ένα ισχυρό φάρμακο και μπορεί να γίνει πολύ επικίνδυνη αν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μη γίνεται χρήση κατασταλτικών ουσιών, όπως είναι το αλκοόλ και τα υπνωτικά χάπια (Vulbegal, Hipnocedon), μαζί με μεθαδόνη.

Τέτοια χρήση μπορεί να οδηγήσει σε υπερδοσολογία (overdose).

Η ΒΟΥΠΡΕΝΟΡΦΙΝΗ

Η βουπρενορφίνη είναι και αυτή ένα οπιοειδές φάρμακο, όπως και η μεθαδόνη. Χρησιμοποιείται στη θεραπευτική αντιμετώπιση της εξάρτησης από ηρωίνη. Η αποτελεσματικότητά της έχει αποδειχθεί τόσο στη θεραπεία υποκατάστασης της ηρωίνης, όσο και στη σωματική αποτοξίνωση από την ηρωίνη, αλλά και από τη μεθαδόνη. Η βουπρενορφίνη, όπως και πολλά άλλα οπιοειδή, έχει χρησιμοποιηθεί και ως ισχυρό αναλγητικό.

Στα Θεραπευτικά Προγράμματα Υποκατάστασης η βουπρενορφίνη χορηγείται υπό τη μορφή υπογλώσσιας ταμπλέτας. Πρόκειται για μια μορφή χαπιού που δεν πρέπει να το καταπίνουμε ή να το μασούμε, αλλά να το αφήνουμε να λιώσει στο στόμα (χρειάζονται 15-30 λεπτά). Η δράση της αρχίζει μετά από 30 περίπου λεπτά και διαρκεί, ανάλογα με τη δόση, έως και τρεις ημέρες. Η ημερήσια δοσολογία κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 4 και 16mg.

Τι προσφέρει η βουπρενορφίνη;

Όταν η βουπρενορφίνη χορηγείται στην κατάλληλη δοσολογία εξαλείφει τα στερητικά συμπτώματα της ηρωίνης και των άλλων οπιοειδών, ενώ μειώνει την επιθυμία που έχει το εξαρτημένο άτομο να κάνει χρήση ηρωίνης. Έχει δηλαδή όμοια αποτελέσματα με τη μεθαδόνη.

Επιπλέον αυτών, η βουπρενορφίνη παρουσιάζει και κάποια πλεονεκτήματα σε σχέση με τη μεθαδόνη, όπως:

- Ανταγωνίζεται τη δράση της ηρωίνης. Όταν κάποιος χρησιμοποιήσει ηρωίνη δε θα νιώσει το ευφορικό της αποτέλεσμα. Έτσι, με τη βουπρενορφίνη καταπολεμάται ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους γίνεται η χρήση της ηρωίνης.
- Έχει μεγαλύτερη διάρκεια δράσης, όχι μόνο από την ηρωίνη, αλλά και από τη μεθαδόνη. Συγκεκριμένα, στην κατάλληλη δόση, μπορεί να είναι αποτελεσματική για έως και 72 ώρες. Έτσι δεν είναι απαραίτητη η καθημερινή προσέλευση στο πρόγραμμα. Η χορήγηση μπορεί να γίνεται τρεις φορές την εβδομάδα και τα Σαββατοκύριακα να είναι ελεύθερα.
- Αν χρησιμοποιεί κάποιος μόνο βουπρενορφίνη, είναι απίθανο να εμφανίσει υπερδοσολογία (overdose), ακόμη και αν λάβει αρκετά μεγάλη δόση.
- Εμφανίζει πολύ λιγότερα στερητικά συμπτώματα από τη μεθαδόνη και για το λόγο αυτό είναι ευκολότερο να αποτοξινωθεί κανείς από αυτήν. Για τον ίδιο λόγο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όποιους δυσκολεύονται να

αποτοξινωθούν από τη μεθαδόνη.

Πρέπει όλοι να γνωρίζουμε όμως ότι:

- Η βουπρενορφίνη δεν αρκεί για να αλλάξει η ζωή ενός ατόμου εξαρτημένου από τα ναρκωτικά. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητες η επαγγελματική συμβουλευτική, η ιατρική παρακολούθηση και η ψυχοκοινωνική στήριξη που προσφέρουν τα ΘΠΥ.
- Όσο διάστημα κάποιος χρησιμοποιεί βουπρενορφίνη διατηρεί τη σωματική του εξάρτηση στα οπιοειδή.
- Η βουπρενορφίνη δεν προκαλεί αισθήματα ευφορίας (μαστούρα, high).
- Όπως συμβαίνει με κάθε φάρμακο, έτσι και με τη βουπρενορφίνη μπορεί να υπάρχουν παρενέργειες.
- Η βουπρενορφίνη, όπως και η ηρωίνη, είναι ένα ισχυρό φάρμακο και μπορεί να γίνει πολύ επικίνδυνη αν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μη γίνεται χρήση κατασταλτικών ουσιών, όπως είναι το αλκοόλ και τα υπνωτικά χάπια (Vulbegal, Hipnocedon), μαζί με βουπρενορφίνη. Τέτοια χρήση μπορεί να οδηγήσει σε υπερδοσολογία (overdose).

Όταν χρησιμοποιεί κανείς την βουπρενορφίνη μαζί με ηρωίνη, μεθαδόνη, ή άλλα οπιοειδή, μπορεί να προκαλέσει στερητικά συμπτώματα.

Πώς να διαπιστώσετε τι είδους ναρκωτικά παίρνει κάποιος

Για να ανακαλύψετε εάν κάποιος κάνει χρήση ουσιών είναι προτιμότερο να ξεκινήσετε έναν διάλογο μαζί του παρά να ψάχνετε για διάφορα σημάδια. Πριν ξεκινήσετε μια συζήτηση είναι σημαντικό να γνωρίζετε γιατί κάποιος θα απέκρυπτε την χρήση ουσιών. Συχνά έχει να κάνει με τον φόβο μιας συγκεκριμένης αντίδρασης που θα προκαλέσει η παραδοχή της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Εάν δεν δείξετε επικριτική συμπεριφορά αλλά ενδιαφέρον, ο χρήστης πιθανώς θα είναι περισσότερο πρόθυμος να το συζητήσει. Είναι επίσης καλό να γνωρίζετε τι να κάνετε μετά την συζήτηση που έχει γίνει με θέμα τη χρήση ναρκωτικών. Πολλοί άνθρωποι θέλουν μόνο να ανακαλύψουν αν κάποιος κάνει χρήση και μετά δεν κάνουν τίποτα σχετικά μ' αυτό. Σε μια επόμενη κουβέντα θα μπορούσατε να κάνετε μια συζήτηση για την χρήση και κατάχρηση των ναρκωτικών ή τους λόγους της χρήσης ουσιών ή πιθανές εναλλακτικές λύσεις.

Το πρόβλημα με πολλά συμπτώματα είναι ότι μπορεί επίσης να σχετίζονται με κάτι εντελώς διαφορετικό. Εάν δίνετε υπερβολική προσοχή σε συγκεκριμένα

συμπτώματα, μπορεί να μπερδέψετε, για παράδειγμα, αθώα στοιχεία που χαρακτηρίζουν έναν ερωτευμένο, με τη χρήση ουσιών. Ένα γενικό χαρακτηριστικό της χρήσης ουσιών είναι μια αλλαγή στη διάθεση: τη μία στιγμή κάποιος μπορεί να είναι πολύ χαρούμενος και την άλλη πολύ θλιμμένος, ή τη μία στιγμή να είναι «παρών» και την άλλη «απών». Η συνεχής χρήση προκαλεί μικρότερη δυνατότητα επίτευξης στόχων και κάνει τη ζωή κάποιου να επικεντρώνεται στα ναρκωτικά.

Η χρήση κάθε ουσίας έχει τα δικά της χαρακτηριστικά:

Αλκοόλ: η αναπνοή μυρίζει αλκοόλ, διεσταλμένες κόρες οφθαλμού, ευθυμία, φασαρία, περισσότερο θάρρος, εξάλειψη της μελαγχολίας.

Χασίς/φούντα: κόκκινα μάτια, διεσταλμένες κόρες, ευθυμία, νύστα, επιβράδυνση, νευρικά γέλια, πείνα, αίσθημα βάρους στα πόδια και τα χέρια.

ΧΤC: διεσταλμένες κόρες οφθαλμού, ευθυμία, ενεργητικότητα και ομιλητικότητα.

Τις επόμενες ημέρες: νιώθει εξασθενημένος, πεσμένος και αίσθημα κενού.

Αμφεταμίνες: διασταλμένες κόρες, ενεργητικός, ομιλητικός, χλωμός, και νευρικός. Τις επόμενες ημέρες: νιώθει εξασθενημένος, πεσμένος, οξύθυμος και αίσθημα κενού.

Κοκαΐνη: ευθυμία, διεσταλμένες κόρες (όχι πάντα), συχνές επισκέψεις στην τουαλέτα, είναι ενεργητικός, ομιλητικός, χλωμός, οξύθυμος, παράτολμος, ευέξαπτος. Τις επόμενες ημέρες: πεσμένος, εξασθενημένος, αίσθημα κενού.

LSD: διεσταλμένες κόρες, αλλόκοτες ιδέες, παραισθήσεις.

Ηρωίνη: οι κόρες των ματιών είναι πολύ μικρές, σχεδόν κλειστά βλέφαρα, απλανές βλέμμα, επιβράδυνση, παθητικότητα, αργή αναπνοή.

Πηγές: iatronet.gr | web4health.info/gr | healthcareinfo.gr | okana.gr | el.wikipedia.org | livepedia.gr | valentine.gr | fora.gr | kepka.org